

УДК 351

ОРГАНІЗАЦІЙНА ВІДОСОБЛЕНІСТЬ НАУКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

*Дейнека О.Г., д.е.н., професор,
Крихтіна Ю.О., д.держ.упр., доцент,
Котик В.В., магістр (УкрДУЗТ)*

У статті визначено організаційну відособленість науки публічного управління та окреслено систему дій для впровадження у прикладних дослідженнях. Встановлено, що організаційна відособленість науки публічного управління виявляється у власній системі категорій, концепцій, теоретичних конструкцій, що конкретизують загальні поняття стосовно даної сфери. Доведено, що публічне управління може успішно реалізовуватися, тільки за умов системності. Це пов'язано з тим, що воно здійснюється безліччю осіб, установ і організацій.

Ключові слова: публічне управління, менеджмент, організаційна відособленість, мережна структура, держава, керівник, ієрархія, організаційна структура

ORGANIZATIONAL DISTINCTIVENESS OF PUBLIC ADMINISTRATION SCIENCE

*Dejneka O., Doctor of Economic Sciences, Professor,
Krykhtina Yu., Doctor of Public Administration, Associate Professor,
Kotik V., master's (USURT)*

Conceptual positions are drawn from the theory of public administration from other sciences or formulated through deep theoretical analysis. Amidst the diverse interdisciplinary connections, the study of public administration is most closely aligned with law, management theory, political science, and economics. This is natural as these fields primarily examine the activities of the state, making this combination highly relevant in contemporary complex conditions.

Key conceptual and methodological approaches to public administration are borrowed from general management theory. However, questions related to public administration in modern conditions remain insufficiently explored. A significant portion of theoretical ideas and methods enters public administration through political science, given that the activities of the state are one of its main study subjects. Economic sciences also exert a serious conceptual and methodological influence on public administration.

The science of public administration has undergone stages of convergence with scientific concepts, theories, research directions, gradually forming a unified whole. Currently, public administration is regarded as an independent scientific discipline within an interdisciplinary approach, allowing for the synthesis of specialized knowledge obtained from various scientific fields and highlighting the main distinction brought into this sphere by governmental institutions – the power of compulsion based on laws, which means the state's ability to do what private institutions cannot.

Thus, the primary object of public administration science is the activities of the state and other subjects of state power in conditions of interaction. The subject of study in the theory of public administration is the state institutions in society and the relationships between them.

When studying public administration, various methods are employed, including structural-functional, institutional, historical, comparative, socio-psychological, sociological, economic, expert assessments, mathematical modeling, etc. Their engagement is a crucial condition for acquiring new knowledge. The methods are closely linked to theory and differ in their clear direction towards the studied object.

The organizational distinctiveness of the science of public administration is reflected in its own system of categories, concepts, and theoretical constructs that specify general notions regarding this field. However, the content of the theory of public administration includes general theoretical foundations of management, political theory, state and law theory, social theory, as well as specific theories (such as personnel management in public service, psychology of management), constitutional, administrative, municipal, tax law provisions.

Keywords: *public administration, management, organizational distinctiveness, network structure, state, leader, hierarchy, organizational structure*

Постановка проблеми. В сучасних умовах постійно обговорюється принципове питання відособленості публічного управління: від підходів традиційного менеджменту, до аналізу та пропозицій щодо оптимізації діяльності організацій та підприємств за різним ієрархічним рівнем. Деякі дослідники ототожнюють підходи публічного управління та менеджменту, що, на нашу думку, ні є вірним і потребує додаткового ретельного вивчення. Тобто необхідно чітко визначити предмет дослідження, об'єкт науки та ключові методи. Вважається за необхідне чітко визначити організаційну відособленість науки публічного управління і звернути увагу на особливості системи дій, які доцільно більш активно впроваджувати у прикладних дослідженнях. Ми вважаємо за принциповий підхід науки, де економічна система держави є ключовим об'єктом дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виділення невирішених частин загальної проблеми. Публічне управління та його економічні складові зайняли відповідне місце у публікаціях фахівців на протязі останніх років. Зацікавленість саме такого підходу

пояснюється як зростання ролі державних управлінців на різних ієрархічних рівнях управління так і унікальністю роботи держслужбовця в умовах трансформації національної економіки.

Питання, які пов'язані з публічним управлінням, державним управлінням, публічним адмініструванням, дослідженням сутності цих понять, спільного та відмінностей між поняттями, розглядалися у роботах українських та закордонних науковців, зокрема: такими закордонними дослідниками, як: Лютер Гулік [1], Вайт Л.Д. [2], Патрісія Шілде, Десмонд Кілінг [3] тощо. Й українськими науковцями, зокрема: Мартиненко В. [4], Коломоєць Т.О. [5], Мельник Р. [6], Шарова Ю. [7], Таран Є.І., Колесникова К. [8], Філіпова Н.В. [9] тощо. В цілому має місце висновок про ще недостатнє відображення та чітке відокремлення науки публічного управління від науки сучасного менеджменту.

Метою даної статті є визначення організаційної відособленості науки публічного управління та окреслення системи дій для впровадження у прикладних дослідженнях.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Концептуальні положення притягуються до теорії публічного управління з інших наук або формулюються в процесі глибокого теоретичного аналізу. При всьому різноманітті міждисциплінарних зв'язків тісніше всього вивчення публічного управління тяжіє до права, теорії управління, політології і економіки. І це закономірно, оскільки вказані галузі знання розглядають переважно діяльність держави, а тому зазначене поєднання є дуже актуальною проблемою саме у сучасних складних умовах.

Основні концептуальні і методологічні підходи до публічного управління запозичені з теорії управління взагалі. Проте питання публічного управління у сучасних умовах залишаються недостатньо вивченими. Значна частина теоретичних ідей та методів потрапляє до публічного управління через політологію, оскільки для неї діяльність держави — один з основних предметів вивчення. Серйозний концептуальний і методологічний вплив на публічне управління мають економічні науки.

Наука публічного управління пройшла етапи конвергенції (зближення) з науковими концепціями, теоріями, напрямками дослідження, поступово утворюючи єдине ціле. В даний час публічне управління розглядається як самостійна наукова дисципліна в рамках міждисциплінарного підходу, що дозволяє не тільки узагальнити та синтезувати спеціальні знання, отримані з різних областей науки, але і виділити головну відмінність, що привноситься до даної сфери державними інститутами, — право примушення на основі законів, що означає здатність держави робити те, що приватні інститути робити не в змозі.

Таким чином, власний об'єкт науки публічного управління – це діяльність

держави і інших суб'єктів державної влади в умовах взаємодії.

Предмет дослідження теорії публічного управління — це державні інститути в суспільстві і взаємостосунки між ними.

При вивченні публічного управління використовуються методи: структурно-функціональний, інституційний, історичний, порівняльний, соціально-психологічний, соціології, мають місце, економічний, експертних оцінок, математичного моделювання і т ін. Залучення їх є найістотношою умовою отримання нових знань. Методи нерозривно пов'язані з теорією, та відрізняються чіткою спрямованістю на об'єкт, що вивчається.

Організаційна відособленість науки публічного управління виявляється у власній системі категорій, концепцій, теоретичних конструкцій, що конкретизують загальні поняття стосовно даної сфери. Проте до змісту теорії публічного управління включаються загальні теоретичні основи управління, теорія політики, теорія держави і права, соціальна теорія, а також специфічні теорії (управління персоналом державної служби, психологія управління), положення конституційного, адміністративного, муніципального, податкового права. Науково-прикладне значення орієнтується також на сферу діяльності, що орієнтована на формулювання новітніх знань про природу, суспільство і мислення. Головною в науці є пояснювальна функція, а її основною задачею – пізнання. Наукові знання і науковий підхід необхідні і в матеріальному виробництві, і в економіці, і в політиці, і в системі освіти, і у сфері публічного управління. Для публічного управління як сфери наукового знання особливо характерна прагматична спрямованість. Навіть суто теоретичні проблеми тут розглядаються переважно з позицій їх подолання на практиці. А

наука, кінець кінцем, формує свої ідеї з практики.

В розвитку теорії публічного управління можна виділити три етапи: перший – створення концепції науки і визначення шляхів її формування; другий – створення на основі концепції базисних положень теорії; третій – безперервний розвиток теорії, у тому числі з деяким випередженням практики в своїх рекомендаціях. Тільки теоретичний аналіз може виявити слабкі і сильні сторони практики.

В сучасних умовах в багатьох європейських країнах почалися дослідження діяльності органів публічного управління, що створили основу для формування декількох наукових напрямів і шкіл.

На думку спеціалістів, ідеологічні постулати впливають на публічне управління опосередковано, через ідеологізовані схеми, свого роду глобальних парадигм публічно-управлінської діяльності. В зміст парадигми (зразка) включаються серед основних парадигм, які містять ідеологічні постулати, що мають ключове значення (цінність), – ринок, держава, співтовариство.

В ринковій парадигмі основою існування суспільства є обмін благами і послугами між індивідами, а саморегуляція суспільства реалізується шляхом ринкової конкуренції. Публічно-управлінська дія повинна зводитися до коректування і підтримки природних процесів, заснованих на вільній конкуренції інтересів.

Державна, або етатистська, парадигма базується на уявленні про те, що держава – обов'язковий, самостійний елемент суспільних відносин, що виконує особливі функції, у тому числі ті, які припускають його активне втручання в економічне і політичне життя. Слід визнати, що багато переконань етатизму були вимушено відхилені в умовах сучасної світової фінансової кризи, коли

сама державна підтримка, державно-приватне партнерство врятувало багато секторів економіки.

Відособлено розглядається парадигма марксиста - дослідження суспільства і держави, в якій держава є знаряддям класового панування, а публічне управління не має самостійного значення: це лише одна з форм класової боротьби.

Разом з тим публічне управління має ще декілька самостійних, не втягнутих до ідеологічної оболонки парадигм, або зразків рішення управлінських задач:

практична: публічне управління – сфера практичної діяльності, модель вирішення практичних задач, які виникають в різних сферах життя суспільства;

інституційна: публічне управління – сукупність інститутів, що здійснюють управлінську діяльність;

діяльнісна: публічне управління – діяльність з управління державою;

нормативно-правова: публічне управління – нормативно-правова система, регулююча управління державою, її діяльністю і впливом на суспільство;

сциентистична: публічне управління – специфічна галузь наукового знання, що реалізується в діяльності держави;

системна: публічне управління – система, що вимагає системної регуляції;

інструментальна: публічне управління – сукупність інструментів управління державою і впливу держави на суспільство;

інноваційна: публічне управління – найважливіший механізм реалізації інновацій, оновлення всіх сфер суспільства;

публічне ліберальна: публічне управління – спосіб регулювання відносин між суб'єктами політики [1, с.148].

Емпіричний, а потім і теоретичний матеріал про публічне управління залучався з практики, що вплинуло на

формування різних шкіл сучасного управління.

Для досягнення своєї мети конкуруючі групи (особи на вищих державних посадах, регіональні еліти, державні службовці і т.і.) розробляють особливі системи дій, впроваджуючи їх в публічне управління. Такі дослідження дозволяють більш детально розібратися у специфіці функціонування публічного управління і запропонувати нові рішення що до його модернізації. Сучасні концепції багато в чому розширюють уявлення інституціоналізму і неоінституціоналізму про публічне управління і розглядають мережну структуру як стійку систему взаємодії між зацікавленими особами і організаціями в рамках певної галузі діяльності або проблеми. Виділяють два основні типи мережних структур: спеціалізовані співтовариства і проблемні мережні структури.

Спеціалізоване співтовариство володіє наступними характеристиками: обмежена чисельність учасників, що регулярно взаємодіють з будь-яких проблем публічного управління; спільність цінностей; володіння ресурсами, що дозволяє ініціювати відносини обміну і отримання визначених переваг.

Проблемні мережні структури виникають у міру появи конфліктних ситуацій, коли потрібні нестандартні публічні рішення (світова фінансова криза, локальні озброєні конфлікти, запобігання піратських нападів на морські судна і т.і.), і мають робити вплив на рівні як окремої держави, так і міжнародного співтовариства. Як правило, органи державної влади і публічного управління в цих формах взаємодії грають головні ролі, а недержавним учасникам відводяться ролі другого плану.

І нарешті, економічна система держави, що служить функціональною підсистемою публічного управління, сприяє забезпеченню функцій

раціонального управління господарським життям країни, задоволенню базових потреб її громадян, підтримці життєво важливих сфер виробництва і розподілу продукції. Особливості економічної системи держави відображає обрана державою модель публічного управління.

В даний час публічне управління має розглядатись з двох напрямків. З одного боку, воно відображається в об'єктивних обмеженнях, що накладаються на державне управління характером життєдіяльності людей, стихійними суспільними механізмами, самоврядуванням, дією інших органів управління, доцільністю державно-правової організації. З іншою — воно пов'язано з необхідністю забезпечення ієрархічності системи публічного управління. Джерелом типового в публічному управлінні виступають єдність правового простору, системність законодавчих актів, регулюючих життєдіяльність людей в рамках цілісного суспільства [2, с.54].

Разом з тим і типові обмеження, і типова єдність правового простору в своєму актуальному втіленні пов'язані з різними суб'єктами і об'єктами управління, діючими в абсолютно різних управлінських ситуаціях, що вимушує суб'єкт управління пристосовувати норму до дійсності, поєднуючи типове і унікальне. Зрозуміло, що в різних системах публічного управління співвідношення типового і унікального може бути різним. Для ефективного функціонування системи публічного управління потрібне адекватне співвідношення між типовим і унікальним, що має забезпечити поєднання системності і гнучкості в публічному управлінні.

Необхідність балансу між типовим і унікальним, який, у свою чергу, забезпечує рівновагу між всіма типами зв'язків в системі публічного управління, утілюється у вимозі різноманіття, що пред'являється до публічного управління

в державі. Різноманіття в цьому випадку гарантує стійкість і динамічний розвиток системи сучасного публічного управління.

Коли в системі публічного управління типове починає переважати над унікальним, тобто прямі вертикальні зв'язки — над горизонтальними взаємозв'язками і зворотними зв'язками, розвиваються центризм, формалізм, відбувається ослаблення механізму контролю за діяльністю перших осіб і, як наслідок, ослаблення верховної влади, відрив її від суспільства, а потім і дестабілізація в державі.

Таким чином, система публічного управління вельми обмежена, її елементи багатомірні, багатоманітні, здібні до саморозвитку, є частиною цілого.

Взаємодія суб'єкта і об'єкту в системі публічного управління не може бути зведена до простої дії першого на другий. Суб'єкт публічного управління сам включений в систему відносин, а тому розвивається разом з об'єктом, відгукуючись на його трансформацію (в цьому і укладено значення зворотних зв'язків в системі).

Зворотні зв'язки в системі сучасного публічного управління є переважно інформаційними. У разі відхилення системи від потрібного стану виникає у відповідь дія, націлена на її повернення до колишнього стану. Але дія ця вимагає також управлінської реакції суб'єкта публічного управління, який за допомогою зворотного зв'язку реагує на небажаний результат і коректує свою управлінську волю. В цьому відношенні принциповою характеристикою системи публічного управління є управлінська гнучкість суб'єкта, його здатність адекватно відповідати на інформаційну дію зворотних зв'язків. Недостатня гнучкість може привести до бюрократизму і авторитаризму. Наслідок - тяжіння до адміністративно-командного управління, анархія і втрата керованості.

Слід враховувати, що об'єкт управління здатний і на самостійний

розвиток. Мало того, об'єкт публічного управління завжди розвивається самостійно, здібність до розвитку закладена в ньому самому, вона відбувається під впливом сил, внутрішньо властивих самому об'єкту. Суб'єкт публічного управління тільки впливає на ці сили з метою додати розвитку об'єкту необхідну спрямованість.

Але подібна дія може бути ефективною лише за умов воління суб'єктом адекватною інформацією про процеси, що відбуваються в об'єкті, і про його реакцію на управляюче рішення. Адже не врахування останнього може привести до небажаних з погляду суб'єкта наслідків. Це особливо актуально зважаючи на вже зазначену властивість спрощення суб'єктом складності об'єкту в процесі публічного управління, що робить обмеженою його можливість передбачити реакцію суспільства. Як відомо критерії ефективності часто не тільки є визначаючими в самій державі, але і чітко позначають їх місце і роль в світовій спільноті.

Об'єкт публічного управління, у свою чергу, сам здатний впливати на суб'єкт управління, ухвалення управлінських рішень, зміну способів публічного управління, його мети, функцій, структури і навіть суспільно-політичну природу держави [3, с.48].

Саме цей системний характер взаємодії і взаємозалежностей суб'єкта і об'єкту дозволяє публічному управлінню проявити ті загальні закономірності, відносини і процеси, які властиві будь-якій системі, а його досліднику – певною мірою позначити загальносистемні (фундаментальні, базисні) принципи сучасного публічного управління.

Властивість системності розповсюджується на всі її елементи, в кожному з яких існують свої специфічні взаємозв'язки і відносини, що дозволяють елементу поступово переходити до іншого якісного стану. Тому можна вести мову

про так звані поелементні (структурні) принципи системи публічного управління.

Система публічного управління, як вже наголошувалося, включає декілька підсистем: інституційну, нормативно-правову, функціональну та ін. Вони, також організовані на основі системного підходу, підсистеми, будуються на внутрішньоструктурних принципах, що відображають окремі параметри публічного управління в сучасних умовах.

Зазначене дозволяє виявити три види принципів побудови і функціонування системи публічного управління:

- загальносистемні (фундаментальні, базисні);
- поелементні (структурні);
- внутрішньоструктурні.

Принцип публічності орієнтований на забезпечення зв'язку представників органів державної влади з громадянами і суспільними інститутами, що досягається через механізми доступності, відвертості, прозорості, суспільного контролю за діяльністю органів державної влади. Це відноситься до загальносистемних (фундаментальних, базисних) принципів.

Управлінська праця або праця у сфері публічного управління є частиною сукупної суспільної праці. Разом з цим це праця працівників апарату управління з реалізації функцій управління, що направлені на досягнення мети органу управління.

Працівники органів публічного управління, що виконують певні функції управління або сприяють їх виконанню, розподіляються на основі загальної класифікації.

Згідно загальної класифікації, що діє на основі Єдиної номенклатури посад, працівники органів публічного управління, як і інші працівники розумової праці, розподіляються на основі їх функціональної ролі і за видами робіт на три категорії: керівники, фахівці, технічні виконавці.

Керівництво, в літературі, що присвячена питанням соціального управління, визначається як персоніфіковане управління. Оскільки управління в соціальних системах є процесом дії суб'єкта публічного управління на об'єкт за допомогою реалізації основних функцій управління (планування, організація, контроль і облік, регулювання і координування), то керівник здійснює дію на керований об'єкт за допомогою реалізації всієї сукупності основних функцій управління. Іншими словами, керівник планує роботу підлеглих йому працівників, організовує, контролює і враховує, а також регулює і координує їх працю.

Фахівець виконує одну або дві функції публічного управління. Технічний виконавець здійснює одну або декілька допоміжних функцій публічного управління.

Аналітичні операції полягають в зборі необхідної для ухвалення рішень інформації і її аналізу.

Конструктивні операції забезпечують підготовку і ухвалення управлінських рішень публічного управління.

Адміністративна праця, тобто праця керівників публічного управління, направлена на безпосереднє управління діями і поведінкою людей при здійсненні ними виробничої діяльності.

Процес адміністративної праці публічного управління включає цілий ряд операцій: комунікаційних (прийом співробітників і відвідувачів), інформаційних (прийом і передача усних повідомлень, робота з документами), розпорядчих (віддача письмових і усних розпоряджень і вказівок, встановлення завдань виконавцям складання і затвердження інструкції, усний інструктаж по виконанню завдань і доручень), координаційних (узгодження дій підрозділів і працівників шляхом проведення нарад, розробки планів заходів), контрольних-оцінних (контроль

виконання управлінських рішень, планів, завдань, доручень, оцінка результатів роботи виконавців і підрозділів, заохочення і накладення санкцій).

Керівник в публічному управлінні — це посадовець, що наділений повноваженнями з ухвалення управлінських рішень, обов'язкових для виконання підлеглими йому працівниками.

Керівники розподіляються за джерелами отримання повноважень на керівників органів публічного управління і керівників структурних підрозділів органів публічного управління. Повноваження керівників органів публічного управління визначаються діючим законодавством. Керівники структурних підрозділів органів публічного управління наділяються повноваженнями, які їм делегують керівники органів управління. При цьому відповідальність з керівників органів управління за делеговані ними повноваження не знімається.

Принципи впливу на управлінців, що здійснюють керівництво на основі критерію єдиноначальності, діють на основі колегіальності. До перших відносяться голови адміністрації територіальних громад та утворень, керівники міністерств, управлінь, відділів, а також структурних підрозділів органів публічного управління. До других відносяться голови урядів і комітетів. Керівники, що здійснюють керівництво на єдиноначальній основі, наділяються правом одноосібного ухвалення управлінських рішень публічного управління. Такі керівники можуть утворювати колегії дорадчих органів.

Лінійні (адміністративні) керівники утворюють (створюють) орган або систему органів публічного управління, призначають на посаду працівників і звільняють від неї, виносять заохочення працівникам за досягнуті успіхи в роботі і стягнення за допущені ними недоліки в ній і т.і. До лінійних (адміністративних)

керівників публічного управління відносяться: глави адміністрацій територіальних утворень, начальники відділів і управлінь галузевої і міжгалузевої компетенції, голови комітетів із питань керівництва апаратом комітету.

Основними обов'язками лінійних (адміністративних) керівників є: підбір і розподіл кадрів; визначення обов'язків, прав і відповідальності підлеглих працівників; планування, організація, контроль, облік, оцінка, регулювання і координування праці цих працівників; підтримка на високому рівні трудової і виробничої дисципліни. Лінійний (адміністративний) керівник визначає, «що робити» підлеглим йому працівникам і «як робити» доручене їм завдання. Такий характер керівництва здійснюється, як раніше наголошувалося, при лінійному типі схеми організаційної структури публічного управління, що вживається на нижніх сходинках управління – в органі (відділі) галузевої або міжгалузевої компетенції, що не має структурних підрозділів і що складається з малочисельної кількості працівників. На більш високому рівні публічного управління, наприклад, на рівні керівництва адміністрацією територіальної освіти, голова адміністрації є лінійним (адміністративним) керівником. По своєму адміністративно-фінансовому комплексу управління він виконує всі основні функції публічного управління: планує, організовує, контролює і враховує, регулює і координує роботу безпосередньо підлеглих йому структурних підрозділів і органів управління територіальної освіти. По інших комплексах він виконує тільки дві основні функції публічного управління: планування і організацію. Функція планування виконується головою адміністрації при затвердженні планів роботи органів управління територіальної освіти. Голова адміністрації виконує

функцію організації роботи адміністрації, оскільки він утворює адміністрацію і затверджує порядок її роботи у вигляді Регламенту роботи адміністрації. Функції контролю і обліку, а також регулювання і координування він делегує своїм заступникам і управляючому справами адміністрації, які є функціональними керівниками адміністрації. Функціональними керівниками є також керівники структурних підрозділів адміністрації, яким голова адміністрації делегував повноваження по виконанню допоміжних функцій, що забезпечують діяльність адміністрації. До функціональних керівників відносяться, як вже раніше зазначалось, заступники керівників органів публічного управління і керівники структурних підрозділів цих органів, голови комітетів (з питань міжгалузевого регулювання і координування).

Керівник публічного управління розподіляє відповідальність з підлеглими, обговорюючи з ними службові справи на основі рівноправного обміну думками. В рішенні делегованих підлеглим питань такий керівник надає їм самостійність, відповідно їх кваліфікації і виконуваним обов'язкам. Це сприяє колегіальному обговоренню проблем та позитивно впливає на прагнення керівника роз'яснити виконавцям необхідність і потребу в ухваленні рішення, збудити і підтримати їх ініціативу, залишаючи за собою право остаточного рішення.

Висновок. Таким чином, публічне управління може успішно реалізовуватися, тільки за умов системності. Це пов'язано з тим, що воно здійснюється безліччю осіб, установ і організацій. Зазначимо що має місце також певна кількість осіб, установ і організацій які залучені до нього побічно.

При цьому використовується величезна кількість матеріальних, фінансових, інформаційних і інтелектуальних ресурсів, а саме управління розпадається на безліч рішень публічного управління. Тобто, тільки

системність може додати публічному управлінню необхідні узгодженість, координацію, субординацію, цілеспрямованість, раціональність і ефективність.

Публічне управління виступає як соціальна система і одночасно реалізується в середовищі соціальних систем.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гулік Л. Державне управління – визначення різними мислителями. URL: <https://www.adda247.com/upsc-exam/public-administration-meaning-and-definition/> (дата звернення: 19.12.2023).

2. Вайт Л.Д. Державне управління – визначення різними мислителями. URL: <https://www.adda247.com/upsc-exam/public-administration-meaning-and-definition/> (дата звернення: 20.12.2023).

3. Keeling D. Management in Government, London: Allen&Unwin. URL: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203701690/management-government-desmond-keeling> (дата звернення: 20.12.2023).

4. Мартиненко В.М. Демократичне врядування: від практики до теорії чи від теорії до практики? Актуальні проблеми державного управління. 2009. № 1. С. 26–35.

5. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер.

6. Мельник Р.С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 95–98.

7. Шаров Ю.П. Інноваційні інструменти публічного адміністрування: європейський контекст. Публічне управління: теорія та практика. 2010. № 1. С. 5–9.

8. Колесникова К. Співвідношення державного управління та публічного адміністрування у процесі суспільної

трансформації. Публічне управління: теорія та практика. Вип. 3. С. 41-45.

9. Філіпова Н.В. Зміна співвідношень «державне управління», «публічне адміністрування», «публічне управління» в системі суспільно-політичної трансформації. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=865> (дата звернення: 24.12.2023).

REFERENCES

1. Gulik L. Derzhavne upravlinnia – vyznachennia riznymy myslyteliamy. Available at: <https://www.adda247.com/upsc-exam/public-administration-meaning-and-definition/> (accessed December 19, 2023).

2. Vait L. D. Derzhavne upravlinnia – vyznachennia riznymy myslyteliamy. Available at: <https://www.adda247.com/upsc-exam/public-administration-meaning-and-definition/> (accessed December 20, 2023).

3. Keeling D. Management in Government, London: Allen&Unwin. Available at: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203701690/management-government-desmond-keeling> (accessed December 20, 2023).

4. Martynenko V.M. (2009) Demokratychne vriaduvannia: vid praktyky do teorii chy vid teorii do praktyky? Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia, no. 1, pp. 26–35. (in Ukrainian)

5. Kolomoiets T.O. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs: pidruchnyk. Kyiv: Yurinkom Inter. (in Ukrainian)

6. Melnyk R.S. (2012) Katehoriia «publichne upravlinnia» u novii interpretatsii. Pravo i suspilstvo, no. 6, pp. 95–98. (in Ukrainian)

7. Sharov Yu.P. (2010) Innovatsiini instrumenty publichnoho administruvannia: yevropeyskyi kontekst. Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka, no. 1, pp. 5–9. (in Ukrainian)

8. Kolesnykova K. Spivvidnoshennia derzhavnoho upravlinnia ta publichnoho administruvannia u protsesi suspilnoi transformatsii. Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka, vol. 3, pp. 41–45. (in Ukrainian)

9. Filipova N.V. Zmina spivvidnoshen "derzhavne upravlinnia", "publichne administruvannia", "publichne upravlinnia" v systemi suspilno-politytychnoi transformatsii. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=865> (accessed December 24, 2023).